

CULTURA

'K.L. Reich' estrenarà la programació regular del Born

L'adaptació teatral de *K.L. Reich* estrenarà l'1 d'octubre la programació cultural del Born Centre Cultural de Barcelona. Des de l'11 de setembre han visitat l'espai 130.000 persones. A finals d'aquest mes, s'acaben les portes obertes i l'*Auca del Born* de Jordi Casanovas deixarà de repre-

sentar-se i començarà l'activitat prevista per al centre. Ivan Padilla dirigeix l'obra sobre l'experiència als camps de concentració de Joaquim Amat-Piniella, del qual se celebra el centenari del naixement. El Born tindrà activitats cada dia, des d'espectacles a xerrades, rutes i concerts.

Una col·lecció que recupera la infantesa

Ara Llibres inagura 'D'on vinc', amb títols de Joaquim Carbó, Albert Manent i Joaquim Nadal

La col·lecció *D'on vinc*, que acaba de presentar Ara Llibres, reconstrueix la infantesa d'escriptors i personalitats catalanes. Els primers títols són de Joaquim Carbó, Albert Manent i Joaquim Nadal.

JORDI NOPCA

BARCELONA. "Estem en un moment de grans canvis: necessitem saber qui som i cap on anem. Per aquest motiu fa un any vam començar a demanar a escriptors i altres personalitats catalanes que reconstruïssin el seu món, un fet que permetria tornar un país i un temps al lector". Izaskun Arretxe, editora d'Ara Llibres, començava amb aquestes paraules la presentació de la nova col·lecció de l'editorial, *D'on vinc*, acompanyada dels tres primers autors, Joaquim Carbó, Albert Manent i Joaquim Nadal. "Els vam demanar que ens expliquessin els anys d'infantesa, que es recorden amb la mirada neta", va continuar, abans d'elogiar el material que van rebre. En els tres casos "evoca el més entranyable del seu passat i de l'imaginari col·lectiu".

D'on vinc ha de créixer a un ritme de tres o quatre novel·lats per any, i acudirà no només als que s'hagin dedicat professionalment a l'escriptura, sinó també a perfils públics interessants. La col·lecció buscarà la diversitat geogràfica -Carbó parla de Caldes de Malavella; Manent, de Barcelona i Viladrau; Nadal, de Girona- i neix amb ganes de "recuperar una llengua que perd matís amb els anys".

Mig de carrer, mig de casa bona

Fent tintines per la vida no és el primer llibre de records de Joaquim Nadal. El 2006 va publicar *Quaders de viatge* (Curbet), on recollia l'experiència del seu pas pels Estats Units, la Gran Bretanya, Xile i Israel. "Potser encara no tinc edat per assegurar-me a escriure les memòries,

però quan em van fer la proposta vaig pensar que m'hi posaria amb la intenció de recordar la infantesa i l'educació. Si no em sortia, ho deixaria per més endavant", va explicar Nadal durant la presentació a l'Ateu Barcelonès. Va dedicar a escriure el llibre "el cap de setmana llarg de la Puríssima i la Constitució". Va aconseguir l'objectiu en quatre dies.

"Vaig néixer a la casa de la plaça de Santa Llúcia, número 1, la casa de l'hort de l'Abadia, com diuen les escriptures", es pot llegir al primer paràgraf del llibre. "Vaig ser el tercer de dotze germans. A partir del cinquè fill, els altres ja van néixer a l'hospital. Recordo que quan sortia de l'institut, em feia cosa anar cap al Barri Xino: estava a mig camí del nen de carrer i del de casa bona -fa memòria-. L'any 2001 vam tornar al pis de dalt de la casa on havia nascut. Al llibre hi dic que m'agradaria morir al mateix lloc. Sortir del clos tancat, anar cap a la vall de Sant Daniel i deixar-me caure en un camp d'orquídies o un racó amb violetes blanques".

Un dels objectius que tenia Joaquim Nadal era distanciar-se de *Quan érem feliços*, del seu germà Rafael. "No volia que fos un bis del seu llibre", va admetre, i per això en comptes de fer una saga familiar ha optat per centrar-se en el periple personal: "Ni el meti pas pel col·legi del Collell, ni la meva experiència universitària, amb l'Església o amb l'escoltisme tenen a veure amb ell".

L'enfillat d'anècdotes de Carbó

Entre el centenari de llibres que ha publicat Joaquim Carbó n'hi ha un d'autobiogràfic, *Viure amb els ulls* (Perifèric, 2011). La repassada general se centra, en aquest cas, en els primers anys de vida. "A *Pantalons curts* dedico força pàgines a la Guerra Civil, que em va agafar de ple quan jo estava a punt de fer quatre anys -diu-. Ens vam sentir tan desvalguts i tan empobrits que gairebé

Escèptic
"Eren tan bandarres els uns com els altres", diu Carbó sobre la Guerra Civil

Vergonya
"Quan sortia de l'institut em feia cosa anar cap al Barri Xino", admet Nadal

no ens n'adonàvem. No hi havia menjar per a ningú o només una mica per a tots. Quan queien bombes, de vegades era com un espectacle".

Al llibre, Carbó recorda que la casa de barrets de la seva tieta, Modas Piedad, va ser transformada durant la guerra en una verduleria, perquè el que es necessitava era aliment. "Un dels últims barrets que va fer va ser de milícia. Me'l va regalar i jo me'l posava quan veia milicians en camions, a qui saludava amb el puny alçat", recorda. "Fa poc, un taxista em va assenyalar la txeca de Sant Elies de Girona, on havia estat empresonat l'avi de Quim Nadal, i jo li vaig dir que després aquell mateix espai horrorós havia estat una txeca de Franco, perquè el meu pare hi havia estat empresonat. Eren tan bandarres els uns com els altres".

Carbó, que va enllestir el llibre en dos mesos, recorre a anècdotes dels anys de guerra -passats a Caldes de Malavella-, com aquella vegada que

durant els últims dies de resistència republicana un parell de soldats van entrar a casa i van demanar una mica de menjar per poder arribar fins a la frontera. "La mare i la tieta els van preparar unes farinetes amb fulles de col i una mica de cansalada -explica-. De gran he entès que l'interès de la mare i la tieta per satisfer la fam d'aquells dos xicots tan desvalguts no va ser un acte desinteressat. Va ser una mena d'invocació al déu de les guerres perquè en algun lloc de la pell de brau algú o altres es compadís del pare i de l'oncle, que aneu a saber per quins camins arrossegaven la seva misèria, si és que encara teniem la sort que fossin vius". El pare del detectiu Felip Marlot va regalar durant la presentació del llibre un record que no apareix al llibre: "Hi havia un noi guenyo que vivia al pis del davant de casa, i que era conegut com *el ojo financiero*. El noi em cridava: «No me mates, Joaquín! Solo tengo una pis-

Nicole Kidman serà Grace de Mònaco, però el 2014

Tot i que ja figurava en algunes travesses com a candidata a l'Oscar sense ni tan sols haver enllestit el film, finalment *Grace of Monaco*, el biopic de l'actriu princesa que protagonitza Nicole Kidman, no es podrà veure fins al 2014. The Weinstein Company ha decidit endarrerir l'estrena fins a la primavera vinent.

Cinc exposicions per als 400 anys del Greco

Toledo celebrarà el 2014 els 400 anys de la mort de l'artista renaixentista conegut com el Greco. Castella - la Manxa, on va fer carrera, organitzarà cinc grans exposicions (una agruparà 80 obres del pintor i una altra mostrarà la seva influència), en una iniciativa que costarà 16 milions, un 88% dels quals privats.

TRIO DE MEMORIALISTES
01. Nadal, Manent i Carbó van parlar dels llibres de records a l'Ateneu Barcelonès. 02. Joaquim Nadal. 03. Albert Manent. 04. Joaquim Carbó. PERE TORDERA

tola en casa». El seu oncle era falangista i deia que si tornaven els aldrullus del 36 se'n carregaria uns quants a trets”.

Un nen sense autos de xoc

“La prova més concloent de com era de petit la van tenir els meus pares quan jo tenia cinc anys —escriu Albert Manent a *Sota els estels de ca l'Herbolari*—. Jo no havia anat encara a l'escola, i als cinc anys van decidir que la mare em portés a les Carmelites amb ella. Tot el temps que vaig anar-hi no vaig badar boca i les monges se'n feien creus, d'aquell nen tan callat, a qui el gat se li havia empassat la llengua”. Poc després, recorda que li feien por “els manaies” i “les processons”: “No pujava mai als autos de xoc i, menys encara, al tren de la bruixa”, diu.

Sota els estels de ca l'Herbolari és un exercici singular, que Manent explica amb un fil de veu: “Pensava que només podria escriure 30 pàgi-

Diàleg Albert Manent dialoga amb un llibre del seu pare i un altre del seu avi

nes, però vaig retrobar unes memòries de la Guerra Civil que havia escrit el meu avi Domingo Segimon, amb material sobre la vida quotidiana de la família en un racó del Montseny. Als records de l'avi hi vaig sumar els d'*El vel de Maia*, escrit pel meu pare”. Poeta, prosista, memorialista i personatge clau de la cultura catalana durant dos terços del segle XX, Marià Manent és el gran referent del seu fill.

Albert Manent va ser un dels fundadors de *Serra d'Or* l'any 1959, va impulsar l'Arxiu Nacional de Catalunya i va assessorar el president Pujol, a més de treballar a la Generalitat. Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2011, ha estudiat poemes com Josep Carner, J.V. Foix, Tomàs Garcés i Carles Riba i ha escrit dos llibres “de mitges memòries”, *L'empresa. Memòria personal, crònica d'una generació (1946-1956)* i *Crònica política del Departament de Cultura (1980-1988)*. —

Arrestats deu lladres de tresors submarins

Cau una xarxa que espoliava jaciments subaquàtics a Menorca, Girona i Barcelona

La Guàrdia Civil ha desmantellat una xarxa que es dedicava a robar peces de jaciments submarins. Es dirigeix des d'una suposada fundació sense ànim de lucre. Hi ha 10 detinguts i 200 peces recuperades.

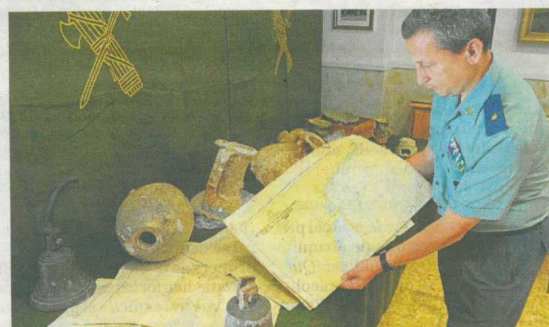
L.S.

BARCELONA. Operaven en jaciments subaquàtics d'entre 200 i 400 metres de profunditat, a les costes de Girona, Barcelona i Menorca. Tenien dos vaixells atracats a Mataró i Roses —*Bon Geni* i *Bon Pigall*, que han estat confiscats— equipats amb materials tècnics sofisticats que servien per fer prospeccions al fons marí i extreure'n els objectes (àmfores, plats, gerres) gràcies a un robot amb capacitat per fer immersions fins als 3.000 metres de fondària. Alguns pescadors els alertaven de l'emplaçament exacte de restes arqueològiques a canvi d'alguna de les peces. Després de tres anys d'investigació, la Guàrdia Civil ha detingut deu persones —quatre a Menorca, cinc a Girona i una a Barcelona— com a presumptes integrants d'una banda que espoliava jaciments marins i ha imputat tres persones més. Entre els detinguts hi ha el president de la Fundació Argo Maris i la seva dona, un arqueòleg i diversos pescadors, entre altres treballadors.

L'operació, batejada com a *Circinus*, es va començar a investigar el 2010 quan un extrebador de la fundació, amb seu a Terrassa i suposadament sense ànim de lucre, va denunciar que sospitava que, si bé en teoria es dedicaven a la investi-

gació i exploració submarines, podia ser una tapadora per espoliar jaciments arqueològics. Les sospites les ha investigat durant tres anys el grup de patrimoni històric de la unitat central operativa de la Guàrdia Civil i el Grup d'Activitats Subaquàtiques, que han pogut determinar qui estava implicat en els fets, quines són les restes espoliades, l'activitat de l'empresa i el moviment dels seus vaixells. El jutjat d'instrucció número 1 de la Bisbal d'Empordà ha dirigit l'operació, en la qual s'han registrat tretze domicilis. Entre el material intervingut hi ha una gran quantitat d'arxius fotogràfics i videogràfics, en els quals es veuen les persones i embarcacions investigades extraient objectes arqueològics del fons del mar. Els detinguts s'enfronten a penes de fins a tres anys de presó per furt, apropiació indeguda, danys en jaciment arqueològic i falsificació.

La Guàrdia Civil recordava ahir en l'anunci de la desarticulació de la xarxa que la llei de patrimoni prohibeix expressament la recerca, sense autorització, de restes arqueològiques. Si es troben per casualitat s'han de lliurar immediatament a l'administració. La policia encara investiga si els autors actuaven per benefici propi o si traficaven amb les restes, de les quals encara es desconeix el valor i l'origen exacte. També treballa amb la hipòtesi que descobrissin jaciments marins que no havien localitzat oficialment altres arqueòlegs. —

Un guàrdia civil mostrant algunes de les peces incautades en l'operació *Circinus*, com àmfores i cartes nàutiques. ROBIN TOWNSEND / EFE